

شناسائی ژنوتیپهای برتر گردو (*Juglans regia L.*) در برخی از مناطق استان یزد حسن منصوری اردکان^۱، کاظم ارزانی^۲ و علی وزوایی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد و استادیار گروه باغبانی دانشگاه تربیت مدرس تهران

۳- استادیار گروه باغبانی دانشگاه تهران

گردو یکی از محصولات مهم باغبانی است و ایران از مراکز مهم تنوع ژنتیکی گردو است. افزایش کمیت و کیفیت این محصول جهت صرفه اقتصادی و دستیابی به بازارهای جهانی جزو اهداف مهم اصلاحی است. در این راستا شناسائی ژنوتیپهای برتر گردو که از مراحل مهم در اصلاح درختان گردو است و همچنین استفاده از ژنوتیپهای برتر به عنوان کلونهای امید بخش در آینده و توصیه آن به باغداران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. استان یزد با خصوصیات خاص آب و هوایی و دارابودن میکروکلیمای مناسب برای کشت و پرورش گردو و یکی از مراکز کشت این محصول در کشور است. برخی از مناطق این استان مثل پیشکوه به علت قرار گرفتن در ارتفاعات شیرکوه دارای آب و هوای معتدل و مناسب کشت گردو می‌باشد. با توجه به آمار منتشر شده (۱۳۷۴-۱۳۷۵) سطح زیر کشت گردو در استان یزد حدود ۱۴۷۳ هکتار برآورد شده است. به منظور دستیابی به اهداف فوق پژوهش حاضر به منظور شناسائی و دستیابی به ارقام برتر در استان یزد با بررسی مقدماتی و پلاک کوبی ۷۰ ژنوتیپ گردو در بین توده موجود در سال ۱۳۷۸ آغاز گردید. در انتخاب درخت و ویژگیهایی مثل عملکرد، کیفیت میوه (پوست نازک، مغز روشن، اندازه میوه)، تعداد میوه در هر خوشه و باردهی منظم در نظر گرفته شد. اطلاعات اولیه مربوط به ژنوتیپها از اداره کشاورزی تفت، و باغداران محلی و اشخاص خبره جمع آوری شد. درختان انتخاب شده توسط شماره روی تنه و کروکی محل مشخص شده است. ارزیابی ژنوتیپهای موجود با استفاده از دیسکریپتور بین المللی گردو (IPGRI) در حال انجام است. در این مرحله از پژوهش چگونگی گلدهی درختان مورد بررسی قرار گرفته است. طی بررسی ارقام پروتاندرو، پروتوجینوس، فراوانی شاتونها، تعداد میوه در هر خوشه و محل قرار گرفتن میوه‌ها (جانبی، انتهایی) ثبت گردید. در حین ارزیابی برخی از ارقام خیلی دیربرگ شناسائی شدند. همچنین اندازه‌گیری ویژگیهای برگ (طول، پهنای، تعداد برگچه، شکل وحاشیه)، میوه (زمان رسیدن، وضعیت پوسته سبز، نسبت مغز به پوست، ضخامت پوست، رنگ مغز، وزن میوه، شکل میوه)، آفات و امراض درختان، عملکرد نهائی به ازای سطح مقطع تنه و درصد پروتئین و چربی از اهداف دیگر این پژوهش است که در حال انجام می‌باشد. بررسی‌های انجام شده تاکنون و نتایج بدست آمده به منظور دستیابی به ژنوتیپهای برتر گردو در استان یزد با توجه به اهداف فوق مورد بحث قرار خواهد گرفت.